

Saksframlegg

Endring av garantiforskriften 2007 - Høring

Arkivsaksnr.: 07/42028

Forslag til vedtak:

Formannskapet gir **ikke** sin tilslutning til Kommunal- og regionaldepartementet sitt forslag om å endre forskriften om kommunale garantier.

Hva saken gjelder

Kommunal- og regionaldepartementet har sendt ut forslag om endring av garantiforskriften for kommunale og fylkeskommunale garantier. Forslaget går ut på at det åpnes for en generell adgang til å stille selvskyldnergaranti.

Høringsfrist er satt til 20. februar 2008.

Om forslaget

I gjeldende forskrift er hovedregelen at kommunene har anledning til å stille garanti for tredjepersons økonomiske forpliktelse i form av simpel kausjon. Det gis i dag kun dispensasjon til å stille selvskyldnerkausjon for garantier til privatpersoner og når gjeld kommunen tidligere var direkte ansvarlig for overføres til ansvarlig selskap.

Simpel kausjon innebærer at kreditor ved et eventuelt mislighold først må søke dekning hos virksomheten det garanteres for og kommunens ansvar begrenses til det som ikke kan drives inn her. I praksis vil det si at kommunene ikke må betale før det er tatt rettslige skritt mot låntakeren.

KRD kommer nå med forslag om å åpne for en generell adgang for at kommunene kan stille en garantitype som ligger tett opp til en selvskyldnerkausjon. Ved selvskyldnerkausjon kan kreditor gå direkte på garantisten ved mislighold.

KRD begrunner forslaget med å ta utgangspunkt i kapitalkravforskriften. Denne regulerer hvor mye kapital banker må sette til side ved hvert utlån/engasjement. Jo større risiko banken eksponerer seg for, desto mer kapital må banken holde igjen. Dette systemet styres av fastlagte risikovekter. For utlån til kommuner er risikovekten 20 prosent. For lån til virksomheter hvor kommunen har garantert i form av simpel kausjon er risikovekten 100 prosent, mens en selvskyldnerkausjon gir en risikovekt på 20 prosent. En selvskyldnerkausjon vil altså binde opp mindre kapital i bankene enn simpel kausjon, som kan føre til at bankene kan ta en lavere utlånsrente.

KRD viser videre til at kommunene ofte garanterer for virksomhet som den selv yter tilskudd til; private sykehjem, barnehager, rusomsorg, veibygging og lignende. Reduserte låneutgifter vil derfor komme kommunene til gode i form av lavere tilskudd.

Det blir i forslaget også poengtert at en åpning for å stille som selvskyldnerkausjonist setter større krav til kommunenes kredittvurdering av virksomheten det garanteres for. Endringen vil også kunne medføre økte administrative kostnader ved oppfølging og eventuelle mislighold.

Det er vesentlig å presisere at forslaget til endring av garantiforskriften innebærer en valgmulighet for kommunene. Den enkelte kommune kan fortsatt ha som prinsipp å kun stille garantier ved simpel kausjon eller vurdere garantiform i hvert enkelt tilfelle.

Vurdering

Jeg vurderer de rent økonomiske argumentene fra KRD om å åpne for at kommunene kan stille selvskyldnerkausjon som holdbare. En selvskyldnerkausjon vil føre til at bankene bevilger lån til en lavere

Trondheim kommune

rente.

Det er også slik at kommunene i stor grad stiller garantier for tiltak som ligger innenfor områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar for å yte velferdstjenester, og hvor det foreligger avtaler om finansiering mellom kommunen og private institusjoner. Selvskyldnerkausjon vil i slike tilfeller gi lavere utgifter for kommunen som følge av lavere kapitalutgifter å dekke over kommunens budsjett.

For andre formål kommunen garanterer for er ikke effekten for kommunens økonomi ved selvskyldnerkausjon like direkte. Et idrettslag som investerer i en kunstgressbane får sannsynligvis lavere renteutgifter og kan dermed frigjøre midler til andre formål, men dette påvirker ikke den kommunale økonomien direkte. I tilfeller hvor det inngås kontrakter om leie mellom et idrettslag og kommunen vil vi imidlertid få en direkte økonomisk effekt.

Det er vanskelig å si noe konkret om hvor stor effekt den foreslåtte endringen vil gi på lånekostnadene. I følge kapitalkravforskriftene medfører selvskyldnerkausjon en lettelse for bankene og dermed en konkret grunn for tilby lån med lavere rente. Teoretisk kan bankene nedjustere renta ved en overgang fra simpel kausjon til selvskyldnerkausjon, men hvor store utslag dette i praksis vil gi er det vanskelig å si noe konkret om.

En overgang fra garantier med simpel kausjon til garantier med selvskyldnerkausjon har også en utgiftsside for kommunen. Selvskyldnerkausjon vil medføre høyere administrative kostnader. Mange av de oppgavene bankene i dag har med kommunale garantier vil bli overført til kommunene. Søkere om kommunal garanti må underlegges en grundig kredittvurdering, garantiene må følges opp gjennom innhenting av økonomisk informasjon og ved mislighold blir alt ansvar liggende på kommunen

I løpet av de siste 10-15 år har vi ikke hatt mange misligholdte garantier, men erfaringen har vist at dette er arbeidskrevende saker, selv om garantiene var vedtatt med simpel kausjon.

Et annet forhold som er verdt å nevne i denne sammenhengen er at ved simpel kausjon er det to parter, bank og kommune, som kan bidra til en økonomisk løsning for debitor. Vi har eksempler på at banker, sammen med kommunen, har bidratt positivt for å få til en økonomisk løsning for debitor. Med selvskyldnerkausjon påhviler det økonomiske ansvaret kommunen alene.

Jeg har ovenfor forsøkt å gi en beskrivelse av hvilke direkte og indirekte økonomiske konsekvenser garantier gitt med selvskyldnerkausjon kan gi i forhold til simpel kausjon. Forslaget til KRD innebærer at det blir opp til den enkelte kommune å velge garantiform. Dette kan gjøres fra sak til sak eller kommunen kan vedta styrende retningslinjer, jf kommunens garantireglement. Et forhold som også bør trekkes inn er hvordan bankene tilpasser seg en eventuell endring av forskriften. Vil de med en generell åpning for å stille selvskyldnerkausjon også legge dette til grunn som prinsipp for sin utlånspolicy ovenfor de som har behov for en kommunal garanti ?

Konklusjon

Det overordnede spørsmålet er om vi finner det hensiktsmessig at garantiforskriften gir en generell åpning ved å stille garantier med selvskyldnerkausjon. Prinsipielt er dette et spørsmål om i hvor stor grad staten skal styre kommunenes valgmuligheter i garantisaker. Med dette forslaget til endring av forskriften gir staten større handlingsrom til kommunene. Forutsatt at forskriftsendringen blir vedtatt blir det opp til den enkelte kommune å bestemme garantiform.

Jeg er i tvil om vi bør gi samtykke til den foreslåtte endringen av garantiforskriften eller ikke. De direkte økonomiske konsekvensene av å kunne stille selvskyldnerkausjon og at endringen fører til at kommunen

Trondheim kommune

selv kan treffe valg om garantiordning trekker i retning av å akseptere forslaget fra KRD. I motsatt retning trekker at en generell åpning for å stille selvskyldnerkausjon raskt kan bli "regelen og ikke unntaket". Både de som søker om kommunal garanti og kredittinstitusjonene vil utøve press om selvskyldnerkausjon. Som motvekt mot dette kan kommunen utforme et reglement som gir retningslinjer for hvordan søknader om garanti skal håndteres, men det vil by på utfordringer å utforme regler som kan fungere som et hensiktsmessig verktøy for styring når det gjelder valg av garantiform for ulike områder.

Ut fra de vurderinger jeg har gjort innstiller jeg på at garantiforskriften **ikke** bør endres. Det er umulig å trekke en klar konklusjon, men ut fra min vurdering kan den totale kostnad for kommunen ved å åpne for selvskyldnerkausjon bli større enn gevinsten. Jeg ser det som en fordel at spørsmålet om garantiform ligger avklart i en forskrift gitt av staten.

Rådmannen i Trondheim, 28.01.2008

Snorre Glørstad
kommunaldirektør

Hans Ole Rolfsen
rådgiver

Utrykt vedlegg: Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet, datert 19.11.2007.